

ACCURA

---

2. november 2022

Danske Miljøadvokater

Temadag – Habitatreglerne og
anlægsprojekter

Ellen Skodborggaard

Dagsorden

Kl. 10.00 - 10.15	Velkomst ved Ellen
Kl. 10.15 - 11.00	Overordnet gennemgang af habitatreglerne ved Louise
Kl. 11.00 - 11.15	Pause
Kl. 11.15 - 12.15	Rendbæk Øst og Fælledby ved Ellen
Kl. 12.15 - 13.15	Frokost
Kl. 13.15 ->	Gennemgang af Thorup Sletten & Vesterhav Nord og Syd ved Ellen VVM – råstofudvinding ved Louise
Kl. 14.15 - 14.35	Kaffepause
Kl. 14.35 ->	Praksis siden sidst § 14 afgørelse ved Vibeke Fredningsdispensation og adgangsvej ved Louise

1. sag

Vindmøller ved Rendbæk Øst

Fra plangrundlaget

Jammerbugt Kommunes lokalplan 23-008 Vindmøller, Rendbæk Øst, Pandrup

Vedtagelse af plangrundlag for vindmølleprojektet

- Den 18.februar 2021 vedtog Jammerbugt Kommune et kommuneplantillæg og en lokalplan med tilhørende miljørapport, som gav lov til at etablere vindmølleparken
- DOF, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller og nærboende borgere påklagede plangrundlaget til Planklagenævnet
- Indsigelserne angik miljøvurderingen af plangrundlaget, herunder om vedtagelsen af plangrundlaget var i strid med
  - Regler om Natura 2000-områder pga. påvirkning af naturtyper og fugle
  - Regler om bilag IV-arter pga. påvirkning af flagermus
  - Fuglebeskyttelsesdirektivet // kongeørnen og andre fuglearterHerudover angik klagesagen
  - Krav til høring
  - Forholdet mellem et afgrænsningsnotat og miljørapporten
  - Minimumskrav til selve miljøvurderingen
  - Eventuel konflikt mellem kommuneplan og lokalplan
- Planklagenævnet tillægger den 15. juli 2021 klagerne opsættende virkning
- Planklagenævnet traf afgørelse i sagen den 10. december 2021

VVM-tilladelse til vindmølleprojektet

VVM-tilladelse af 9. april 2021 til opstilling af vindmøller ved Rendbæk Øst

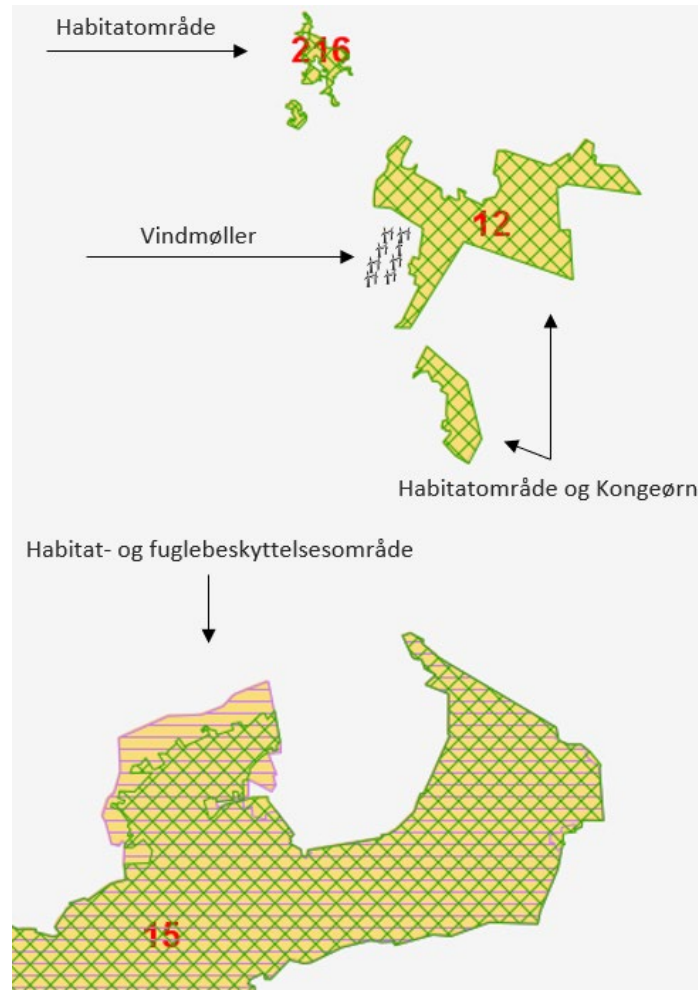
- Den 9. april 2021 gav Jammerbugt Kommune bygherren tilladelse til at etablere vindmølleparken
- Danmarks Naturfredningsforening, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller og nærboende borgere påklagede VVM-tilladelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet
- Indsigelserne angik
  - Ikke tilstrækkelige undersøgelser og manglende korrekt vurdering af påvirkning på Natura 2000-områder, bilag IV-arter og fuglearter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet
  - Der burde have været udført en egentlig Natura 2000-konsekvensvurdering
  - Forholdet til kongeørnen

Herudover angik klagesagen

- Forholdet mellem afgrænsningsnotat og miljørapporten
  - Minimumskrav til selve miljøvurderingen
  - Manglende vurdering af andre mølletyper
  - Dispensation fra skovbyggelinjen
-
- Miljø- og Fødevarerklagenævnet traf også afgørelse i sagen den 10. december 2021

Opstilling af vindmøller

Placering: Rendbæk Øst i Jammerbugt Kommune

- Natura 2000-områder // beskyttede fuglearter, incl. kongeørnen
- Oprindelige miljøvurderingsrapport med væsentlighedsvurdering OG supplerende nye vurderinger
- "væsentlighedsvurderingen fra 2016 ikke ... tilstrækkeligt fagligt funderet grundlag for at afvise potentielle negative påvirkninger ..."

Klagenævnenes vurderinger pr. 10/12-2021

Natura 2000 - nr. 12

Geoteknisk undersøgelse

- Burde være foretaget før VVM
- Konklusion udskyder vurdering
- + retlig mangel

Afværgeforanstaltninger

- Må ikke tages i betragtning

Mellemkomne oplysninger

- + Geoteknisk undersøgelse
- - behov for afværgeforanstaltninger
- Tilstrækkelig vurdering / dissens

Natura 2000 - nr. 15

Fuglearter

- Aktivitet i området er undersøgt
- Risiko for påvirkninger er undersøgt
- Kollisionsrisiko til stede, men minimal

Fagkyndig vurdering ikke tilsidesat

Flagermus

Habitatdirektivets art. 12, stk. 1

- + Konkret undersøgelse
- Ikke "nøglehabitat"
- Ikke registreret høj aktivitet
- Ingen yngle- eller rasteområder i nærheden

Fuglearter

Kongeørn

Natura 2000 – nr. 12

- Tilstrækkelig vurdering
- Konkrete undersøgelser
- Ikke et levested for kongeørnen

Kerneterritorie

- Ikke projektområdet

Fuglebeskyttelsesdirektivet art. 5

VVM-redegørelsen og de supplerende oplysninger

- Belyser påvirkningen tilstrækkeligt

Øvrige fuglearter

- Tilstrækkelig vurdering foretaget
- Vagtel
- Tilstrækkelig redegørelse for risiko for forsætligt drab og forstyrrelse
- + Risiko for kollision
- Fugle holder afstand
- Forstyrrelseszone uden betydning
- Ingen nære fuglebeskyttelsesområder

Afgørelser

Både Planklagenævnet & Miljø- og Fødevarerklagenævnet **stadfæstede** Jammerbugt Kommunes plangrundlag og VVM-tilladelse

Begge afgørelser er indbragt for domstolene, hvor sagerne aktuelt verserer.

2. sag

Fælledby

Området hvor projektet tænkes opført

Overblik over den nye bydel

Fra Fælledbys hjemmeside

Fælledby

Områdeinddeling – Eksisterende

Områdeinddeling – Fremtidig

Plangrundlag og §25-tilladelse til Fælledby

- Den 20. august 2020 vedtog Københavns Kommune kommuneplantillæg, lokalplan, miljørapport, miljøkonsekvensrapport til projektet
- Den 11. februar 2021 vedtog kommunen den endelige § 25-tilladelse til projektet
- Danmarks Naturfredningsforening og en borger (Foreningen Amager Fælleds Venner) påklagede § 25-tilladelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet
- Indsigelserne angik blandt andet
  - At afværgeforanstaltningerne ift. stor vandsalamander ikke virker eller var tilstrækkelige
  - At overvågningen af stor vandsalamander var utilstrækkelig
  - At vilkårene i tilladelsen ikke sikrede området økologiske funktionalitet
  - At projektet ville ødelægge yngleområdet for stor vandsalamander og spidssnudet frø (i området øst for projektområdet)
- Københavns Kommune fik under sagen udarbejdet supplerende væsentlighedsvurdering i forhold til det sydligt beliggende Natura 2000-område
- Bygherren fik under sagen udarbejdet supplerende undersøgelser af af en række forhold ang. den store vandsalamander
- Miljø- og Fødevarerklagenævnet traf afgørelse i sagen den 14. december 2021

Københavns Kommunes afgørelse den. 11. februar 2021 om § 25-tilladelse til etablering og drift af byudvikling af Vejlands Kvarter.

KØBENHAVNS KOMMUNE

Hvad blev der lagt vægt på?

- Der blev etableret afværgeforanstaltninger.
- At der vil blive taget hensyn til fuglenes yngletid ved rydning af krat.
- At det fremgår § 25-tilladelsen, at projektet ikke vil påvirke arter eller habitater på udpegningsgrundlaget.
- At områdets integritet bevares.
- At projektet ikke forhindrer, at de opstillede bevaringsmålsætninger for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget vil kunne opfyldes.

På denne baggrund er det Københavns samlede vurdering:

- Projektet kan ske uden væsentlig påvirkning af miljø og omgivelser.

Den 7. juli 2021

Klagen tillægges opsættende virkning

Den 17. august 2021

Københavns Byret meddelte bygherre forbud ved kendelse

Klagepunkter som Miljø- og Fødevarerklagenævnet fandt relevante at behandle

1. Bilag IV-arter
2. Natura 2000-område 143 Vestamager og havet syd for
3. Arter på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1
4. Faunapassage
5. Kumulativ påvirkning
6. Alternativer
7. Metan

Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger til klage vedrørende beskyttelse af bilag IV-arter.

- Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra d => økologisk funktionalitet skal bevares for yngle og rasteområder
- Bæres af et forsigtighedsprincip
- Dog mulighed for afværgeforanstaltninger, jf. vejledning
- Københavns Kommune havde ikke tilstrækkeligt grundlag for at vurdere påvirkningen af den store vandsalamander
- Nye oplysninger under klagesagen belyser forholdene tilstrækkeligt
- De nye oplysninger kan indgå i sagen
- Herefter finder et flertal af nævnet, at der nu foreligger ”den nødvendige høje grad af sikkerhed for”, at den økologiske funktionalitet kan opretholdes

Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger til klage vedrørende Natura 2000-område 143 Vestamager og havet syd for

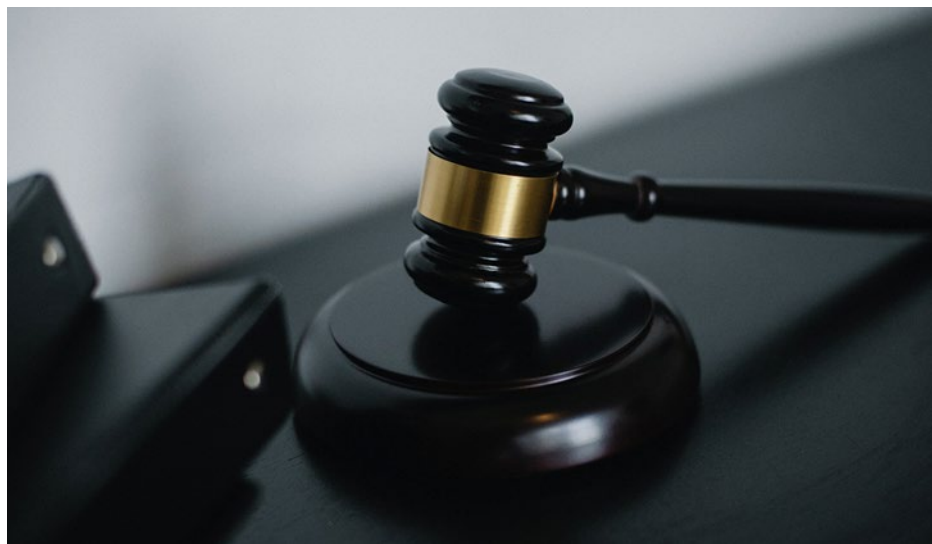
- Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 => udelukke påvirkning af den gunstige bevaringsstatus
- Københavns Kommune inddrog ikke de arter, der var tilføjet ved en revision af udpegningsgrundlaget
- Kommunen fremlagde under klagesagen en supplerende væsentlighedsvurdering, hvor disse arter indgår
- Nævnet fandt, at de supplerende oplysninger kan indgå i nævnets prøvelse af § 25-tilladelsen i forhold til væsentlighedsvurderingen
- Nævnet fandt, at Københavns Kommune i tilstrækkeligt omfang har sikret sig, at projektet ikke kan påvirke Natura 2000-område nr.143 Vestamager og havet syd for væsentligt

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

14. december 2021

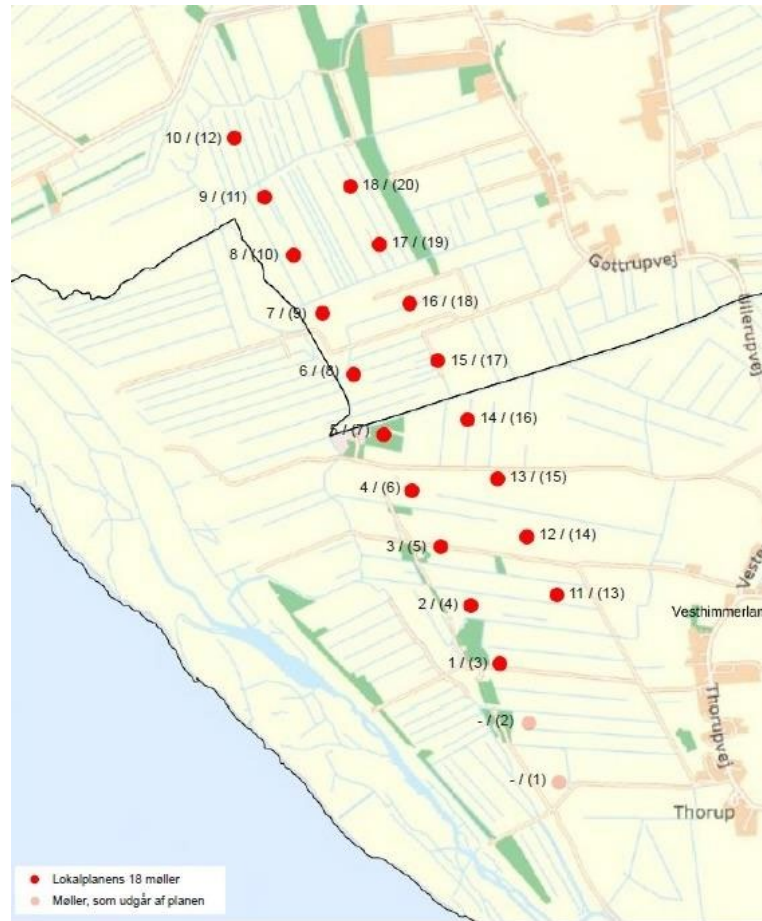
- Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæstede Københavns Kommunes afgørelse af 11. februar 2021 om § 25-tilladelse til etablering og drift af byudvikling på en del af Amager Fælled // Fælledby
- Afgørelsen er indbragt for domstolene, hvor den verserer i dag.

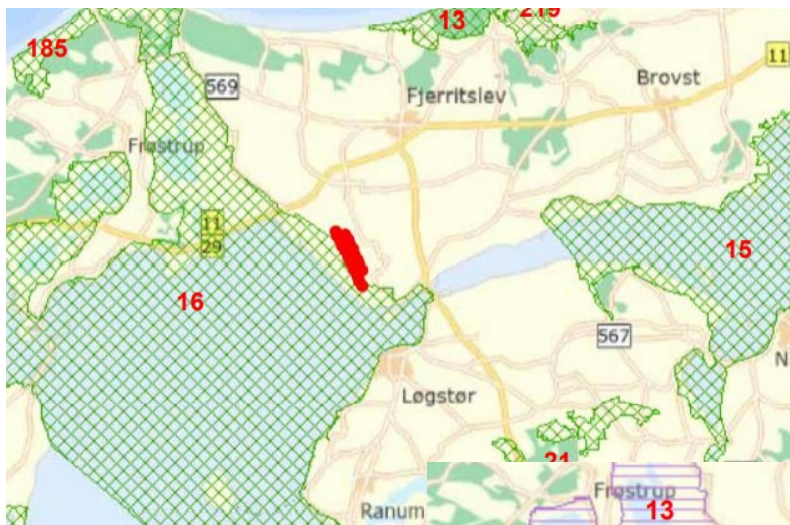
3. sag

Thorup Sletten

Vindmølleprojekt i Jammerbugt og Vesthimmerlands Kommuner

Natura 2000-områder og fuglebeskyttelse

Visualisering af vindmølleprojektet

Vedtagelse af plangrundlag og VVM-godkendelse for vindmølleprojektet

- I september 2018 vedtog de to kommuner plangrundlaget for vindmølleprojektet med tilhørende miljørapport
- Den 4. oktober 2018 vedtog de to kommuner VVM-tilladelse til de respektive vindmøller
- Danmarks Naturfredningsforening og en række naboer påklagede plangrundlaget til Planklagenævnet og VVM-tilladelse til MFKN
- Klagerne blev ikke tillagt opsættende virkning
- Vindmølleparken er derfor blevet opført
- Indsigelserne angik navnlig miljøvurderingen og herunder, at der ikke var foretaget tilstrækkelig undersøgelse af påvirkningen af fugle

Herudover angik klagesagerne bl.a.

- Visualiseringskrav // landskabelig påvirkning
  - Støjkrav
-
- Planklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet traf efter 28 måneders sagsbehandlingstid afgørelse i sagerne den 9. marts 2022

Nævnenes afgørelser

9. marts 2022

- Planklagenævnet
  - Plangrundlaget blev ophævet
  - Nævnet ophæver herunder miljørapporten som i strid med habitatreglerne. Rørhøgen skulle være medtaget som fokusart. Den blå kærhøg er utilstrækkeligt vurderet. Miljøkonsekvensvurderingen indeholder ikke "fuldstændige, præcise og endelige" konklusioner.
- Miljø- og Fødevarerklagenævnet
  - VVM-tilladelse blev ophævet og sagerne hjemvist til fornyet behandling
  - Der henvises til samme forhold vedrørende rørhøg og blå kærhøg
  - Desuden behandlede nævnet spørgsmålet om, hvorvidt vindmølleopsætningen ville påvirke et nærliggende Natura 2000-område på en måde, så der var tale om fortrængning.
  - Afgørelsen folder forståelsen af forstyrrelsens omfang ud
    - Intensitet
    - Mortalitetsfaktor
    - Varighed
    - Variation mellem arter

Hvad skal der så ske med de opsatte vindmøller?

”Danmarks Naturfredningsforenings afdelinger i Vesthimmerland og Jammerbugt kommuner (herefter DN) skal derfor anmode såvel Vesthimmerlands som Jammerbugt kommuner om omgående at udstede en meddelelse om, at vindmøllerne skal standses med øjeblikkelig virkning, indtil der eventuelt kan udarbejdes og vedtages en retslig lovliggørelse i form af et lovligt og holdbart plangrundlag ...”

Lovliggørelsesproces

Pågår

**Nyt plan-
grundlag**

**Ny miljø-
vurdering**

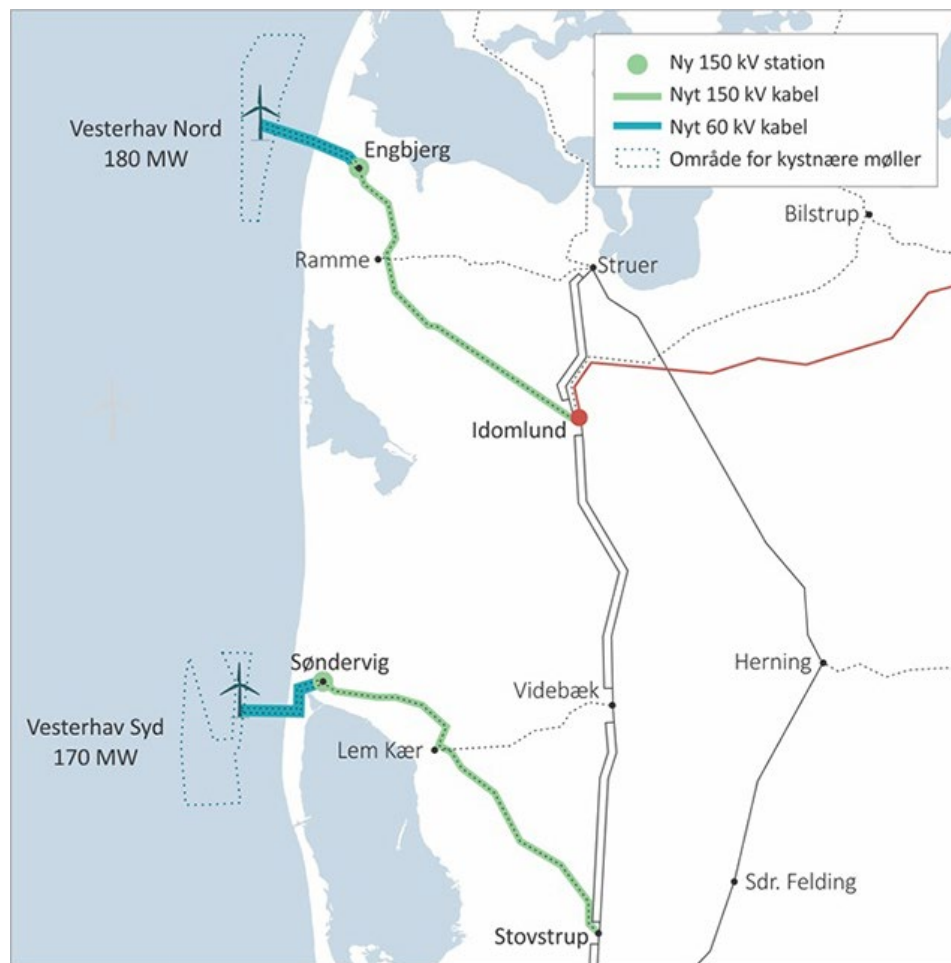
**Mellem-
periode**

4. sag

Vesterhav Nord og Syd

Kort over de to havvindmølleparker

VVM-tilladelser til vindmølleprojektet

- Den 18. januar 2017 gav Miljøstyrelsen VVM-tilladelse til landanlæggene til Vesterhav Nord og Syd
- Tilladelserne indeholdt vilkår om, hvorledes der skulle forholdes ift. en række bilag IV-arter
- Omboende naboer påklager tilladelserne til Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Klagerne blev ikke tillagt opsættende virkning
- Kabelanlæggene blev derfor etableret i 2018
- Indsigelserne tog helt overordnet udgangspunkt i en betydelig utilfredshed med projektet som sådan (upartiskhed, interessekonflikter, "not in my backyard", varmetabs-synspunkter, forringede udbygningsmuligheder o.a.)
- Nævnet slog fast, at man alene behandlede overholdelse af habitatreglerne og ikke andre klagepunkter // nævnet forstår klagen som en klage over VVM-tilladelsen
- Miljø- og Fødevareklagenævnet traf afgørelser i sagerne efter + 4 års sagsbehandlingstid den 31. maj og 16. juni 2021
- Nævnet fastslår at begge VVM-tilladelser lider af væsentlige retlige mangler, hvorfor de ophæver og hjemviser
  - Nord: Da et af Natura 2000-områderne er udvidet i mellemtiden. Da der er risiko for blow-outs
  - Syd: Problem, at Miljøstyrelsens væsentlighedsvurdering tager foranstaltninger i betragtning ...

Vilkår i VVM-tilladelsen

18. januar 2017

Vilkår for jordkabelanlæg og stationsanlæg

2. Detailprojektering af linjeføring for kabellægning skal ske under særlig hensyntagen til naturtyper og arealanvendelse i de berørte områder, som kan påvirkes varigt af gravearbejder og særlig opmærksomhed må henledes på eventuelle heder, overdrev og by/feriefritidsfunktioner.
3. Alle vandløb og vådområder skal underbores. Der skal underbores i en afstand fra vandløbets bred på minimum 10 m, dog 20 m ved særligt følsom natur. Underboringen skal holde en afstand på mindst 1 m til den regulativmæssigt fastsatte bundkote for vandløbet.
4. Stationsanlæg skal placeres, så de kan blive bedst mulig afskærmet visuelt af terræn og beplantning, særligt i forhold til de landskabelige og rekreative værdier.

Vilkår i VVM-tilladelsen

18. januar 2017

Bilag IV-arter

5. Flagermus: De potentielle levesteder for flagermus bør undgås i detailprojekteringen af kabeltracéet. Hvis der skal ske fældning af beplantning, som kan være egnet levested for flagermus, skal der ske en konkret besigtigelse eller fældningen skal ske i perioden 1. september til 1. november.
6. Birkemus: Hvis der skal graves i områder med en kendt eller mulig forekomst af birkemus, skal jorden altid retableres efter anlægsarbejder m.m., og i sådanne områder bør anlægsarbejderne begrænses til at foregå i perioderne 15. maj-15. juni eller 1. september-1. oktober.
7. Markfirben: Beskyttet natur som klitter og overdrev, som kan være levested for markfirben skal undgås ved justeret linjeføring eller underboring.
8. Når kabeltracé er detailprojekteret, gennemgås det af kyndige eksperter i april/maj for eftersøgning af aktuelle levesteder for markfirben. Hvis det er muligt, finjusteres tracéet af

Lovliggørelsesproces

Pågår

**Ny
miljøvur-
dering**

**Nye
tilladel-
ser**

**Mellem-
periode**

ACCURA

Tuborg Boulevard 1

Tuborg Boulevard

Baltic pipe

Accura Advokatpartnerselskab
Tuborg Boulevard 1
DK-2900 Hellerup/Cph.

www.accura.dk